

การศึกษาชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าในคัมภีร์

พระพุทธศาสนาเถรวาท

พระใบฎีกาบุดกิจ อคฺคธมฺโม (แก้วกล้า)

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษา ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อศึกษาชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้า (๒) เพื่อศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติตามหลักธรรมที่ปรากฏในชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลการศึกษาพบว่า

หลักชัยชนะ หมายถึง การเอาชนะของพระพุทธเจ้า ๘ ประการ คือ (๑) การชนะศัตรู หมุ่มมาก (๒) การเอาชนะใจคนกระด้างกระเดื่อง (๓) การเอาชนะสัตว์ร้ายหรือคู่ต่อสู้ (๔) การเอาชนะโจร (๕) การเอาชนะการแก่งแย่งใส่ร้ายกล่าวโทษหรืออคติความ (๖) การเอาชนะการโต้ตอบ (๗) การเอาชนะเหล่ากุกุโลบาย (๘) การเอาชนะทิฐิมานะของคน ชัยชนะ ๘ ประการขององค์สมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้าแม้จะดับขันธปรินิพพานมานานแล้วยังเหลือคุณสมบัตียู่ ซึ่งได้เป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติของอนุชนรุ่นหลังซึ่งได้เรียนรู้หลักพระธรรมคำสั่งสอนและวิธีการชนะของพระพุทธเจ้านั้น เป็นชัยชนะที่ถูกต้องชอบธรรมพระองค์ทรงใช้ธรรมอาวุธ โดยมีได้ใช้ศาสตราวุธประหัตประหารแต่อย่างใด

หลักธรรมที่ปรากฏ คือ ๑.บารมี ๑๐ ๒. หลักขันติและโสรจจะ ๓.หลักเมตตา ๔. หลักจริต ๖ ๕. หลักกุศลกรรมบถ ๑๐ ๖.หลักปัญญา ๗. หลักทศ ๖ และหลักทศพลญาณ

แนวทางการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ปรากฏในชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักธรรมในพุทธศาสนาเถรวาทดั่งที่พระพุทธเจ้าที่ทรงผจญกับหมู่มารจนสามารถเอาชนะด้วยธรรมอันยิ่งได้ สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต พระพุทธองค์ทรงสอนให้ชนะกิเลสที่อยู่ในตัวเองและเข้าใจผู้อื่น เมื่อสามารถปฏิบัติตามหลักธรรมก็จะเป็นประโยชน์ต่อศาสนาและสังคม กล่าวคือ เป็นการสอนให้ละชั่ว ปฏิบัติดี สร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นและสามารถป้องกันภัยต่างๆ ได้ ดังเช่นถ้าเป็นบรรพชิตจะต้องนำเอาหลักและวิธีการแก้ไขปัญหาที่ปรากฏในคำสอนของพระพุทธศาสนาว่าด้วยการกำจัดกิเลสคือ โดยการปฏิบัติทั้งในส่วนสมณะ และวิปัสสนาเพื่อให้เข้าถึงการกำจัดกิเลสให้ได้ เมื่อได้ผลประการใดหรือเป็นอย่างไร ก็ให้นำมาเป็นแนวทางในการสั่งสอน

คุณให้ได้รับผลนั้นต่อไป ถ้าเป็นคุณให้ก็ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนสติปัญญาโดยการรู้จักการเข้าหากัลยาณมิตร และลงมือปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรม เพื่อที่จะได้เข้าถึงการกำจัดกิเลสต่างๆได้แม้ว่าจะไม่เท่าเทียมกับพระสงฆ์ก็ตาม หากรู้จักการกำจัดกิเลสอย่างหยาบๆ โดยการปฏิบัติตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา ในยามผู้คนพากันแสวงหา “ชัยชนะนอกตัว” อาทิ ความสำเร็จ ชื่อเสียง เกียรติยศ ความมั่งมี ผู้มีปัญญากลับเห็นคุณค่า “ชัยชนะภายใน” อันได้แก่ใจที่ไม่หวั่นไหวต่อความผันผวนปรวนแปรในชีวิต ไม่หวั่นต่อเสียงนินทาและความต่ำต้อย ไม่หวั่นต่อความยากไร้ และการพลัดพรากความสูญเสียนี้ได้ คือชัยชนะต่อความทุกข์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงชนะมารเป็นแบบอย่าง เมื่อใดที่ได้บรรลุชัยชนะเช่นนี้ ความสุขก็อยู่กับเราทุกขณะก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ซึ่งการเอาชนะกิเลสหรือมารนั้น ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นในแต่ละเหตุการณ์และสามารถนำมาปรับใช้เพื่อให้สามารถชนะมาร ๘ ประการ ดังที่กล่าวมาได้ในที่นี้

ABSTRACT

This research had 3 purposes: (1) to examine the Eight Triumphs of the Buddha, (2) to study Dhamma principles related to the Eight Triumphs of the Buddha, and (3) to find out how those Dhamma principles can be applied to improve the quality of life. Results of the study are summarized as follows:

The Eight Triumphs of the Buddha were (1) Triumph over the hostile mass, (2) Triumph over the arrogant and rude people, (3) Triumph over poisonous and fierce animals, (4) Triumph over thieves and robbers, (5) Triumph over false accusations and complaints, (6) Triumph over debates and discussions, (7) Triumph over trickery and cheaters, and (8) Triumph over self-deceptions or delusions.

Based on the present study, Dhamma principles found in those Eight Triumphs of the Buddha include 1) Ten Perfections, 2) Patience and Gentleness, 3) Loving-kindness, 4) Six Temperaments, 5) Tenfold Unwholesome Course of Action, 6) Seven Wisdoms, 7) Six Directions, and 8) Ten Supreme Intellectual Powers.

If applied properly, all these Dhamma principles can lead to better quality of life, purity of the mind, better understanding of others, avoidance of evil deeds, life security, and prevention of dangers. Therefore, Buddhist monks should understand those Dhamma principles and apply them to eliminate their mental defilements through insight meditation and tranquility meditation in order to teach or train their

devotees and followers. As for laity, they can study and apply these Dhamma principles to increase the strength of their intellectual power and purify their mind to a certain level, though not so rigorously as the monks, but to the extent that they can eliminate basic defilements based on the principles of Sila (Precepts), Smadhi(Meditation), and Panna(Wisdom) leading to “external success” such as fame, prestige, and material prosperity, and “internal success” such as strong mind against unexpected challenges, adverse criticism, hardships, and losses. Above all, these Dhamma principles, if correctly practiced, can lead to happiness and peace of mind in various circumstances in the same way as the Buddha did before during his life time.

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันจะมีความมั่งคั่งสมบูรณ์ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าในอดีตก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็จัดอยู่ในแง่ของวัตถุจนกลายเป็นความฟุ้งเฟ้อทางวัตถุที่ให้ความหมายอันฉาบฉวยแก่ชีวิตมากกว่าจะเป็นสิ่งพัฒนาชีวิตมนุษย์ได้อย่างแท้จริงและในกระแสวัตถุนิยมที่กำลังเชี่ยวกรากอยู่นี้จิตใจส่วนลึกภายในของเราก็ใช้ว่าจะหยุดนิ่ง มันยังคงดำเนินไปเพื่อแสวงหาคุณค่าความดีงามอันมีอยู่ในคำสอนของศาสนาอย่างไม่ลดละ การสวดมนต์จึงจัดเป็นวิธีการหัดทำสมาธิได้อย่างดีประการหนึ่ง ขณะที่จิตใจอยู่ในความฟุ้งซ่านจนไม่สามารถที่จะสงบระงับได้

ชาวพุทธหรือพุทธศาสนิกชนของศาสนาอื่นมีประเพณีประกอบพิธีกรรมและมีการสวดบทสวดมนต์โดยเฉพาะบทสวดพาหุงฯ หรือคาถาประกอบกรกระทำพิธีดังกล่าวนี้ซึ่งการสวดนั้นทุกศาสนารวมนิยมการสวดนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่มีมาตั้งแต่ครั้งบรรพกาลและมีการนำมาสวดกันในระยะต่อมา^๑ ดังนั้นจึงอาจจะถือได้ว่าธรรมเนียมการสวดนั้นจัดเป็นวัฒนธรรมทางความเชื่อที่มีมาคู่กับมนุษย์มาเป็นระยะเวลาอันช้านาน นอกจากนั้นในแง่ของประวัติศาสตร์ทางด้านศาสนาจะพบว่า ศรัทธาเป็นพื้นฐานให้มนุษย์แสดงออกการยอมรับว่าธรรมชาติและความเป็นไปของธรรมชาติเกิดจากผู้มีอำนาจเหนือมนุษย์ ดังนั้นมนุษย์จึงจำเป็นต้องทำการบวงสรวงอ่อนวอนต่อสิ่งที่ตนเองเชื่อนั้น โดยการอ่อนวอนบูชา^๒ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาโดยแยกคายอย่างละเอียดอันนำไปสู่การเห็นความ

^๑ พระมหาสุทธีพงษ์ อภิวิโส, อธิบายบทสวดมนต์วัตรสัทสนเทวาราม, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสื่อตะวัน จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑-๒.

^๒ ขวน เพชรแก้ว, การศึกษาวรรณคดีไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, ๒๕๒๐), หน้า ๗๐-๗๑.

เป็นจริงในเรื่องนั้นเช่นเดียวกับการที่พระพุทธเจ้าทรงชนะหมู่มารทั้งหลายที่มาแสดงตนต่อการบำเพ็ญสมณธรรมก่อนการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ซึ่งพระองค์ทรงใช้สติ สมาธิและปัญญาในการไตร่ตรองอย่างละเอียดจึงสามารถข้ามพ้นจนชนะมารเหล่านั้นได้อย่างสิ้นเชิง

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามว่าและพบว่า ชัยชนะ ๘ ประการ ภายใต้อกรอบการวิจัย คือ (๑) ประวัติความเป็นมาของชัยชนะ ๘ ประการกล่าวคือ มีเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล ๘ เรื่องที่พระพุทธองค์ทรงใช้หลักธรรมในการต่อสู้ที่ผลงอกับมารจนได้รับชัยชนะ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของเรื่องทั้ง ๘ แล้วก็จะทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นซึ่งความสำคัญในการรับชัยชนะทั้ง ๘ ครั้ง ของพระพุทธองค์ได้อย่างลึกซึ้งและเป็นวิธีการหรือเทคนิควิธีในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ของพระพุทธองค์ได้และต่อมาก็ได้แต่งเกี่ยวกับเรื่องราวชัยชนะของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในลังกาและประเทศไทย (๒) ลักษณะคำสอนของการชัยชนะมาร ๘ ประการ (๓) ลักษณะบทคาถาของชัยชนะ ๘ ประการ พระธรรมคำสอนนั้นเป็นไปเพื่อเสริมส่งปัญญา พระธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาไม่ใช่เป็นคำสอนที่เป็นไปเพื่อความขลังความศักดิ์สิทธิ์หรือมิใช่เพื่อการสวดอ้อนวอนขอประทานพระเมตตาจากพระพุทธองค์ หรือจากพระอริยสาวก หรือจากพรหมเทพนอัยใหญ่ แต่พระธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นไปเพื่ออบรมเสริมส่งเหตุและผลคือปัญญาทั้งสิ้น (๔) รูปแบบของการประพันธ์บทพุทธอัฐชยมงคลคาถาหรือคาถาพาหุงรูปแบบของการประพันธ์ของบทพุทธอัฐชยมงคลคาถาจะมีรูปแบบของฉันทลักษณ์ที่ตายตัวคือใช้วสันตติลกฉันท์แต่ลักษณะการแต่งก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์กันค่อนข้างมากเนื่องจากมีบางท่านเห็นว่าเป็นเรื่องที่ผิดไวยากรณ์ แต่บทพุทธอัฐชยมงคลคาถานั้นมีรูปแบบหรือลักษณะของคำประพันธ์เป็นประเภทร้อยกรองที่แต่งเน้นฉันทลักษณ์ในภาษามคธซึ่งมีความไพเราะสละสลวยของเนื้อความเป็นอย่างยิ่งและจัดได้ว่าเป็นรูปแบบการประพันธ์ที่พบเห็นได้ทั่วไปในวรรณคดีบาลีของพระพุทธศาสนา (๕) เนื้อหาของบทประพันธ์สำหรับการแต่งหรือประพันธ์บทพุทธอัฐชยมงคลคาถาหรือคาถาพาหุงนี้ผู้ประพันธ์นอกจากจะกล่าวถึงเนื้อหาทั้ง ๒ ส่วนไว้แล้วยังกล่าวถึงประโยชน์ของบทชัยชนะ ๘ ประการ นี้ว่ามีประโยชน์อย่างไร โดยท่านผู้ประพันธ์ได้สรุปเอาไว้ว่าคนมีปัญญาได้ศึกษาและเข้าใจลึกซึ้งบทพุทธอัฐชยมงคลคาถาทั้ง ๘ นี้เป็นประจำโดยไม่เกียจคร้านทั้งขจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายและบรรลู่ถึงซึ่งพระนิพพานอันเป็นสุขหรือเป้าหมายของพระพุทธศาสนาได้

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

๒.๒ เพื่อศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้า

๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติตามหลักธรรมที่ปรากฏในชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Data) โดยการศึกษาและค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมีลำดับและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

๓.๑ ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Research) คือ พระไตรปิฎก ภาษาบาลีและภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙, พระไตรปิฎกพร้อม อรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม, Discourse on the Method and Meditation on First Philosophy by Rene Descartes. New Haven & London: Yale University Press, 1996.

๓.๒ ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Data) มี อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา ปกรณ์พิเศษ ข้อมูลเว็บไซต์ ตำราวิชาการ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้

๓.๓ วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามกรอบของวัตถุประสงค์ และประเด็นดังต่อไปนี้คือ ความหมายและลักษณะของการแสวงหาความจริง ประเภทของการแสวงหาความจริงความสำคัญของการแสวงหาความจริงจุดมุ่งหมายของการแสวงหาความจริง และเกณฑ์ในการตัดสินการแสวงหาความจริง

๓.๔ เรียบเรียง และสรุปผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอแนะ

๓.๕ เสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

๔. ผลการวิจัย

๔.๑ ด้านความหมายและลักษณะของความจริง

พบว่า แนวทางการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเรื่องราวชัชชนะ ๘ ประการ เพื่อนำเอาเรื่องราวที่ปรากฏในพระพุทธานุชาตนาเถรวาทเข้ามาเป็นประเด็นสำคัญที่จะเรียนรู้และเข้าใจ ในหลักธรรมเพื่อสามารถเอาชนะต่อผจญต่อมารต่าง ๆ ได้ เช่น เรื่องราวที่ ๑ ชนะด้วยการอธิษฐานบารมี^๑ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังต้องกล่าวถึงรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่เป็นแบบอย่างที่ชาวพุทธในยุคปัจจุบัน จะพึงนำวิธีการดังกล่าวมาแก้ไขปัญหาได้โดยปัญหาที่ปรากฏในบทชัชชนะทั้ง ๘ บทนั้นมีวิธีการแก้ไขดังนี้ เช่น ปัญหาการเอาชนะกิเลสถือเป็นปัญหาบทแรกที่ชาวพุทธทั้งในส่วนของบรรพชิตและ

^๑ บารมี ๑๐ ประการนี้จะต้องบำเพ็ญให้ครบทั้ง ๓ ชั้นคือ (๑) บารมีระดับสามัญเช่นการให้ทรัพย์จัดว่าเป็นทานบารมี (๒) อุปบารมี ระดับรองสูงสุดของการบำเพ็ญเช่นการบริจาคอวัยวะเป็นทาน (๓) ปรมัตถบารมี การบำเพ็ญบารมีระดับสูงสุด เช่นการบริจาคชีวิตเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น รวมการบำเพ็ญบารมีทั้งหมดจะเป็น ๓๐ เรียกว่าตังสบบารมีหรือบารมี ๓๐ ทศ,

คฤหัสถ์จะต้องแก้ไข กล่าวคือ ถ้าเป็นบรรพชิตจะต้องนำเอาหลักและวิธีการแก้ไขปัญหาที่ปรากฏใน คำสอนของพระพุทธศาสนาว่าด้วยการกำจัดกิเลส คือโดยการปฏิบัติทั้งในส่วนสมณะและวิปัสสนา เพื่อให้เข้าถึงการกำจัดกิเลสในจิตใจให้ได้ถ้าเป็นคฤหัสถ์ก็ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูน สติปัญญาโดยการรู้จักการเข้าหากัลยาณมิตรและลงมือปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่สภาวะธรรมของตน เพื่อที่จะได้เข้าถึงการกำจัดกิเลสต่าง ๆ ให้เบาบางลงได้แม้ว่าจะไม่เท่าเทียมกับพระภิกษุสงฆ์ก็ตาม หากรู้จักการกำจัดกิเลสอย่างหยาบ ๆ โดยการปฏิบัติตามหลัก คือ, สมาธิ, ปัญญา ก็จะสามารถ ปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้อย่างมีความสุขได้

๑. ความเหมือนในด้านความหมายและลักษณะของความจริง

เมื่อพุทธศาสนิกชนได้เข้ามาศึกษาบทพุทธอัฐมขมมงคลคาถานี้แล้วนอกจากจะได้รับ ประโยชน์ที่เกิดจากการสวดมนต์อันจะก่อให้เกิดความสุขจากการท่องบ่นจนสามารถทำจิตให้เป็นสมาธิ แล้วในด้านการศึกษาถึงรายละเอียดของเนื้อหาผู้ศึกษาย่อมได้รับความรู้เกี่ยวกับพระปริชาสามารถ ของพระพุทธองค์ที่ทรงเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้

๒. ความแตกต่างในด้านความหมายและลักษณะของความจริง

ซึ่งก็อาจทำให้ผู้ศึกษาอบรมบ่มเพาะศรัทธาให้เกิดในพระพุทธศาสนาได้มากยิ่งขึ้นหรืออาจ น้อมนำจิตไปสู่การศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้นได้ ไม่ว่าจะ เป็นประโยชน์ในทางสังคมสำหรับคำว่าประโยชน์ทางสังคมนี้หมายถึง คุณค่าที่เกิดกับสังคมโดยภาพรวม ประการหนึ่งและประโยชน์ที่เกิดกับบุคคลแต่ละบุคคลอันเป็นส่วนประกอบของสังคมแต่ละสังคมนั้น ว่าเมื่อสังคมนำเอาพุทธอัฐมขมมงคลคาถา (พาหุง) ไปศึกษาหรือไปประยุกต์ใช้แล้วจะก่อให้เกิด ประโยชน์อย่างไรจะช่วยชี้แนะหรือให้คุณค่าแก่สังคมได้อย่างไรซึ่งประเด็นด้านคุณค่าเชิงสังคมนั้นเรา สามารถที่จะพิจารณาได้ดังนี้

๑) ประโยชน์ต่อบุคคลหากพิจารณาในแง่ทางปัจเจกชนในสังคมนั้นเราจะพบว่าหากมีการ นำเอาบทพุทธอัฐมขมมงคลคาถาบทนี้ไปใช้สวดมนต์หรือศึกษาให้ชัดเจนย่อมได้รับคุณค่าอันเป็น ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะในด้านการนำเอาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในการ เอาชนะอุปสรรคของพระพุทธองค์ไปใช้ก็จะทำให้เกิดประโยชน์

๒) ประโยชน์ในด้านความไม่ประมาท การศึกษาบทพุทธอัฐมขมมงคลคาถา (พาหุง) ถือได้ว่าเป็นการศึกษาวิธีการเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้นของพระพุทธองค์ในเรื่องต่าง ๆ นั้น ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ศึกษาก็คือช่วยให้ผู้ศึกษาไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตด้วยคิดว่าแม้แต่ พระพุทธเจ้าผู้ที่ทรงบรรลุเป็นพระสัมมาสัมโพธิญาณแล้วก็ยังไม่พ้นที่จะต้องเผชิญกับอุปสรรค นานับประการจะต้องกล่าวไปใยถึงเราซึ่งเป็นมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดาที่ยังเอาชนะมารไม่ได้ก็คือ กิเลส ที่อยู่ในตัวเรา ก็จะต้องมีอุปสรรคบ้างเมื่อคราวที่ต้องเจออุปสรรคก็สามารถที่จะยึดเอาพระพุทธเจ้า เป็นแบบอย่างในการแก้ไขปัญหาก็ดีที่สุดในที่สุด

๔.๒ ด้านประเภทของความจริง

ก็จะพบความจริงคือ หลักธรรมที่ปรากฏในบทพุทธอภิญญาขมยงคคาถานี้เราจะพบว่า (ก) เนื้อเรื่องได้แบ่งเป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นหัวใจสำคัญของบทพุทธอภิญญาขมยงคคาถาจำนวน ๘ เรื่องคือ (๑) เรื่อง การเอาชนะพญามารและเหล่าเสนามารในวันตรัสรู้โดยมีหลักธรรมประจำคาถานี้ก็คือ บารมี ๑๐ หรือ ๓๐ ทศ อริยทรัพย์ ๗ มี สัทธา เป็นต้น (๒) เรื่อง การเอาชนะอาฬวกยักษ์ที่เมืองอาฬวี่ซึ่งมีหลักธรรมสำคัญคือความอดทนและฤทธิ์ที่ทรงนำมาใช้ปราบ (๓) เรื่อง การเอาชนะช่างนาฬาคีรีซึ่งมีวิธีการในการเอาชนะที่สำคัญ คือ การเอาชนะเตียรถีย์และพระเทวทัตรวมถึงการเอาชนะช่างตมกันที่ความขี้ขางให้ตีมสุราจนเมาออกมาอาละวาดซึ่งพระพุทธองค์ทรงชนะอุปสรรคโดยการแผ่เมตตาจิต (๔) ทรงชนะโจรผู้ร้ายด้วยฤทธิ์ คือ ทรงชนะองคฺลิมาลผู้หลงผิดซึ่งหลักธรรมที่ทรงเอาชนะก็คือ ความอดทนและทรงใช้บุญฤทธิ์ในการทรมาน (๕) เรื่อง การเอาชนะนางจิญจมาณวิกาเป็นการเอาชนะการใส่ร้ายของพวกเตียรถีย์โดยการแสดงความเป็นผู้หนึ่งและใช้สัจจะคือความจริงเข้าสู่ (๖) ทรงชนะผู้มีทิฏฐิโดยใช้หลักการโต้ตอบด้วยปัญญา (๗) ทรงชนะพญานาคตัวร้ายโดยการใช้อุทธรณ์สู้กับฤทธิ์ (๘) ทรงชนะคนเห็นผิดด้วยพระปรีชาญาณซึ่งมีหลักธรรมสำคัญก็คือ พระปัญญาธิคุณที่ทรงรู้แจ้งแทงตลอดซึ่งปัญหาและเรื่องต่าง ๆ

๕. สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาชัยชนะ ๘ ประการที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะในการวิจัยและขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

การเรียนรู้เกี่ยวกับชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าตั้งแต่ต้นจนจบจะทำให้เราทราบว่าเมื่อนึกถึงความชนะขอให้เรานึกถึงประโยชน์ที่จะพึงเกิดขึ้นตามมากับความชนะนั้น นึกถึงความสงบร่มเย็นอันจะพึงมีแก่ตนและผู้อื่น เช่น เอาชนะความโกรธด้วยการให้อภัย ชัยชนะอีก ๗ ประการต่อมาก็มุ่งให้อาการชนะตนเองเป็นสำคัญ เช่น เอาชนะความอยากด้วยความเสียสละ เป็นต้น ผู้พ่ายแพ้ตนเองย่อมไม่สามารถเอาชนะสิ่งเหล่านี้ได้เลย ดังนั้นการรบกับตนเองก็คือ รบกับกิเลสภายในตน อาวุธหรือเครื่องมือในการต่อสู้ของเราก็คือ คุณธรรมต่าง ๆ เลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับศัตรูที่เผชิญหน้าเราอยู่เพราะหากจำเป็นต้องต่อสู้กับคนร้ายหรือสัตว์ร้าย โดยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว ลองนึกถึงการต่อสู้ของพระพุทธเจ้า ๘ ครั้ง ที่เรียกว่า “พุทธอภิญญาขมยงค” มีการต่อสู้กับพญามาร เป็นต้นว่าในเหตุการณ์อย่างนั้น ๆ พระพุทธองค์ทรงต่อสู้และได้ชัยชนะโดยวิธีใด ก็ต้องอาศัยวิธีที่ได้กล่าวมาแล้ว เพราะพระพุทธเจ้าท่านทรงทำเป็นแบบอย่างไว้แล้วและจะยังสามารถใช้ได้ตลอดไปถึงแม้โลกเจริญแล้วก็ตาม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้ามีความที่น่าสนใจที่จะนำมาศึกษาให้เป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่ออธิบายความให้

แจ่มชัดขึ้นตามหลักวิชาการโดยใช้การวิเคราะห์ตามหลักของเหตุและผลซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวชัยชนะ ๘ ประการของพระพุทธเจ้าเนื่องจากบางตำราได้เขียนไว้ยังไม่มีความชัดเจนนั้น จึงได้กำหนดประเด็นในการศึกษาไว้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้มีการวิเคราะห์ โดยเฉพาะหลักธรรมที่ปรากฏในชัยชนะ ๘ ประการนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประพฤติปฏิบัติสำหรับพุทธศาสนิกชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาเรื่องตำนานพระปริตต์ถึงความเป็นมาของการสวดพระปริตต์ในทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะบทสวดสิบสองตำนานซึ่งมีปรากฏในพระไตรปิฎกพร้อมทั้งอธิบายความเป็นมาโดยละเอียดแม้แง่คิดของพระอรหันตศาสดาจารย์ในยุคหลัง

๒) ควรมีการศึกษาภาคสนามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตำนานพระปริตต์ซึ่งมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทสวดมนต์ต่างๆ ที่พระสงฆ์สวดกันในงานบุญตามประเพณี เช่น บทสวดมนต์เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน ทั้งให้แง่คิดเชิงวรรณกรรมและวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาในสังคมไทยซึ่งถือเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านประเพณีทางพระพุทธศาสนาโดยอธิบายถึงวิธีการทำบุญเลี้ยงพระซึ่งจะต้องมีบทสวดพาหุงหรือถวายพรพระรวมอยู่ด้วย

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล. ชุด ๙๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

ธนิต อยู่โพธิ์. อานุภาพพระปริตต์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

๒๕๓๗.

ประเสริฐ บุญตา. พาหุงฯ การเผชิญภัยของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงเทพฯ,

๒๕๔๗.